

E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu

E.a Rovné příležitosti ve vzdělávání

E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb

E.c Systematická podpora nadání a péče o mimořádně nadané žáky

E.d Podpora škol při začleňování a vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

E.a Rovné příležitosti ve vzdělávání

V rámci vzdělávací politiky je téma dlouhodobě aktuální a to i přesto, že byla v průběhu let odstraněna řada formálních i neformálních bariér. Bez ohledu na stupeň a druh znevýhodnění je třeba se zaměřit na individuální potřeby, dítěte, žáka či studenta. I nadále podporovat integraci dětí se zdravotním postižením do běžných základních či mateřských škol s důrazem na účelnou a smysluplnou integraci, protože pro každé dítě či žáka nemusí být integrace přínosem. Z tohoto důvodu je třeba zachovat i možnost vzdělávání na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Popis cíle

Základním cílem Plzeňského kraje při vytváření rovných příležitostí ve vzdělávání je, aby byl vzdělávací systém schopný vytvářet podmínky a uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci zdravotních, sociálních, kulturních a jiných osobnostních znevýhodnění tak, aby nerovnosti v dosahovaných výsledcích byly co nejméně předurčovány faktory, které nemůže jedinec ovlivnit. To znamená, že Plzeňský kraj se i v dalších letech zaměří na zkvalitnění vzdělávání pro cílové skupiny dětí a žáků se zdravotním postižením či znevýhodněním, dále s problémovým socioekonomickým a kulturním zázemím tak, aby jejich vzdělanostní potenciál mohl být maximálně naplňován.

Zdůvodnění potřebnosti

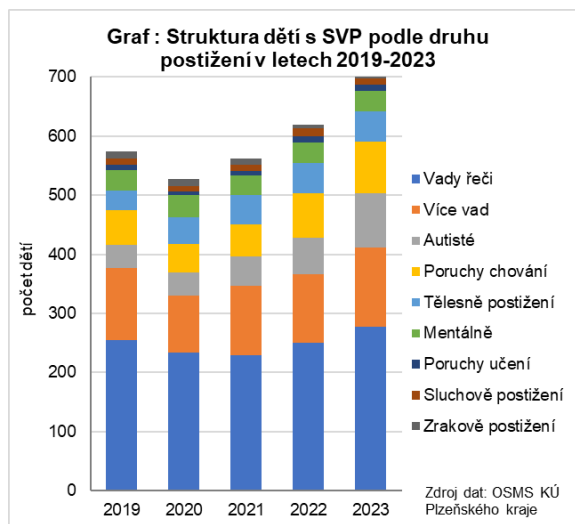
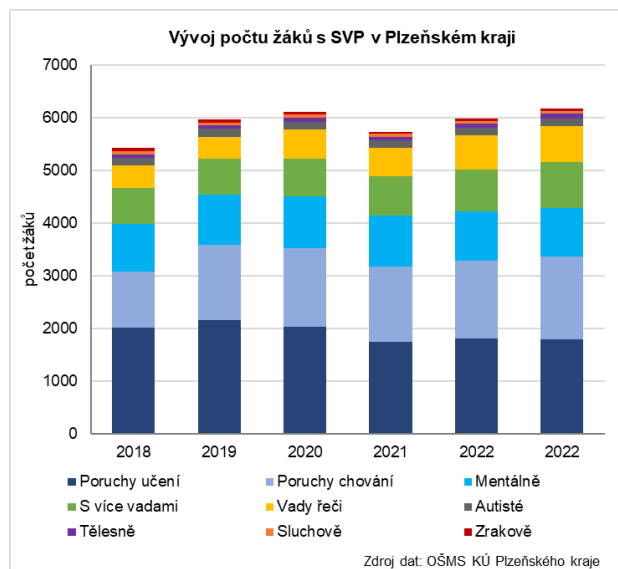
V návaznosti na změny přístupu k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami je nezbytné postupovat na základě systému podpůrných opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním, sociálním, kulturním a jiným osobnostním znevýhodněním vždy tak, aby vzdělávání těchto dětí a žáků bylo co nejefektivnější vzhledem k jejich další vzdělávací dráze a k co nejlepšímu uplatnění na trhu práce. Plzeňský kraj bude i nadále směřovat ke vzdělávacímu systému, který stimuluje maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků včetně rozvoje jejich tvořivosti, a to již od předškolního věku, přičemž tato podpora bude dlouhodobá a systematická.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Závislost výsledků vzdělávání na socioekonomickém statusu žáků (dále „SES“) je stále významným problémem českého školství. Tito žáci jsou ohroženi horšími výsledky ve vzdělávání, předčasnými odchody ze vzdělávání, a tím i celoživotním sociálním vyloučením. Krize způsobená pandemií covid-19 ohrožení neúspěchem ještě prohloubila. Na školy vzdělávající vyšší podíly žáků s nízkým SES jsou kladeny vyšší nároky z důvodu potřeby vyrovnávat znevýhodnění dětí. Tyto školy tedy potřebují spolehlivou a dlouhodobě udržitelnou finanční i metodickou podporu tak, aby efektivně dokázaly žákům kompenzovat podprůměrně podnětné domácí prostředí. Je vhodné, aby školy a školská zařízení dětem z nepodnětného prostředí poskytovaly jednak intenzivnější podporu samotného vzdělávání, jednak podporu nad rámec výuky (v případě potřeby poskytovat obědy a případně snídaně zdarma, nabízet zájmové vzdělávání, volnočasové aktivity, akademické kluby atp.).

Předškolní příprava dětí z rodin s nízkým SES a spolupráce s rodinou je zásadní pro úspěšné zvládnutí dalších stupňů vzdělávání a prevenci předčasných odchodů. „Dva roky v předškolním vzdělávání zvyšují v průměru u respondentů (z lokalit ohrožených sociálním vyloučením) odhadovanou pravděpodobnost zařazení do běžné ZŠ zhruba o 10 procentních bodů (z 84 na 94 %). Pouhý jeden rok předškolního vzdělávání nemá statistickou významnost – což je v souladu se zahraničními analýzami.“ Zásadní je nejen délka účasti na předškolním vzdělávání, ale samozřejmě i samotná kvalita vzdělávání.

Mateřské školy se nebrání začleňování dětí se SVP. Na malotřídních mateřských školách je to někdy jediný způsob, jak dítě v předškolním věku vzdělávat. V mateřských školách převažují děti s vadami řeči a jejich počet stále stoupá, přibývá i počet dětí s poruchami chování. Jak znázorňuje vpravo uvedený graf, počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami v mateřských školách překročil hranici 700 dětí, nárůst je viditelný zejména u dětí s autismem (93 dětí).

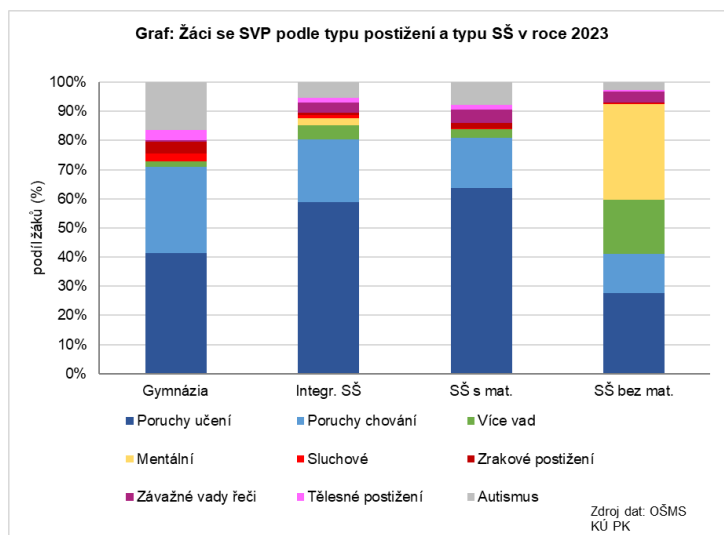

Na základních školách převažují žáci s poruchami učení a poruchami chování a počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami trvale od roku 2018 roste. Graf vlevo znázorňuje, že počet žáků se speciálně vzdělávacími potřebami překročil hranici 6 tis. žáků. Důvodem je stále se zlepšující metodika a diagnostika těchto žáků ze strany školských poradenských zařízení. Stejně tak je na vysoké úrovni lékařská diagnostika.

Počty žáků se speciálně vzdělávacími potřebami se zvyšují také ve středním školství. Vyšší podíl žáků zaznamenáváme v oborech s výučním listem (H, E). Nárůst počtu žáků se speciálně vzdělávacími potřebami je však viditelný ve všech sledovaných typech středních škol.

	Podíl žáků se SVP								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Gymnázia	0,7	1,5	1,9	2,3	2,6	2,4	2,6	2,9	
Integr. SŠ	1,4	2,7	3,3	4,0	4,1	3,8	4,2	4,8	
SŠ s mat.	1,7	2,5	3,1	3,6	3,1	3,0	3,4	4,4	
SŠ bez mat.	5,4	10,9	10,8	11,8	10,4	10,1	10,9	13,2	
Celkem	1,8	3,4	3,8	4,6	4,4	4,2	4,6	5,5	

Zajímavý je grafický pohled na složení žáků středních škol se speciálně vzdělávacími potřebami z hlediska volby střední školy. Z grafu je zřejmé, že žáci s poruchami autistického spektra studují ve vyšší míře na gymnáziích (29 žáků) nebo středních školách s maturitní zkouškou (17 žáků), naopak žáci s mentálním postižením jsou výhradně na oborech bez maturitní zkoušky (151 žáků). Nejpočetnější skupinou na středních školách jsou žáci s poruchami učení (572 žáků) a s poruchami chování (237 žáků).

Děti s SVP v mateřských školách (obecní)

školní rok	děti se SVP celkem	z toho		
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky
2019/2020	602	423	55	81
2020/2021	536	397	36	95
2021/2022	575	434	35	120
2022/2023	661	477	61	172
2023/2024	768	556	72	171

Děti s SVP v mateřských školách (zřizované krajem)

školní rok	děti se SVP celkem	z toho		
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky
2019/2020	172	145	27	9
2020/2021	122	122	0	7
2021/2022	117	117	0	7
2022/2023	129	129	0	0
2023/2024	131	131	3	3

Z výše uvedených tabulek je patrný nárůst počtu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách. Nejvíce žáků je zdravotně postižených. Na základě diagnostiky ŠPZ je věnována velká pozornost žákům z odlišného kulturního prostředí. Ve výše uvedené tabulce sledující počty dětí v obecních mateřských školách je vidět lepší diagnostika ze strany školských poradenských zařízení. V krajských mateřských školách tento nárůst viditelný není vzhledem k tomu, že krajské mateřské školy jsou určeny pro děti se znevýhodněním dle § 16 odst. 9 školského zákona.

Děti s SVP v základních školách (obecní)

školní rok	žáci se SVP celkem	z toho				
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky	s prodlouženou délkou vzdělávání	s upravenými výstupy
2019/2020	5 440	4 600	841	632	11	404
2020/2021	5 581	4 690	939	709	14	401
2021/2022	5 183	4 358	922	705	18	409
2022/2023	5 728	4 504	1 033	771	22	418
2023/2024	6 061	4 672	1 206	780	6	409

Děti s SVP v základních školách (zřizované krajem)

školní rok	žáci se SVP celkem	z toho				
		se zdravotním postižením	s jiným zdravotním znevýhodněním	odlišné kulturní a životní podmínky	s prodlouženou délkou vzdělávání	s upravenými výstupy
2019/2020	1 226	1 218	122	169	142	302
2020/2021	1 229	1 223	131	182	149	382
2021/2022	1 208	1 204	130	206	151	361
2022/2023	1 223	1 220	136	234	147	412
2023/2024	1 237	1 235	148	234	144	441

Celkově se počet žáků se SVP na základních školách zvyšuje. Na základních školách zřizovaných obcí je 6 061 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, z toho 4 672 se zdravotním postižením. Zvyšuje se počet žáků s jiným zdravotním znevýhodněním (tzn. dětí nemocných), kdy jejich nemoc má dopad do vzdělávání. Na základě diagnostiky ŠPZ je věnována velká pozornost žákům z odlišného kulturního prostředí. Na základních školách zřizovaných krajem, tj. školách zřízených dle § 16, odst. 9 školského zákona je počet žáků poměrně stabilní.

Opatření a klíčové aktivity

E.1	Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP
E.2	Podpora speciálního školství na území kraje
E.3	Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení

Opatření E.1 Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP

V Plzeňském kraji bude i nadále podporována integrace dětí se zdravotním postižením do běžných základních či mateřských škol s důrazem na účelnou a smysluplnou integraci, protože pro každé dítě či žáka nemusí být integrace přínosem. Z tohoto důvodu je třeba zachovat i možnost vzdělávání na školách samostatně zřízených pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Klíčová aktivita E.1.1 Podpora škol vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí

Ve spolupráci pedagogů škol, ŠPP a ŠPZ se bude pokračovat v identifikaci žáků se sociálním znevýhodněním a budou se jim nastavovat vhodná podpurná opatření. K jejich identifikaci budou využívány moderní metodické materiály a diagnostické nástroje tak, aby jim byla poskytnuta podpora nezbytná pro dosažení maximálních možných úspěchů ve vzdělávání, ale i pro jejich budoucí uplatnění na trhu práce a v budoucím životě. Bude se pokračovat ve spolupráci s dalšími institucemi zabývajícími se touto problematikou. Budou iniciována odborná setkání zaměřená na podporu vzdělávání žáků ze sociálně znevýhodněného prostředí.

Klíčová aktivita E.1.2 Spolupráce speciálních škol s běžnými školami

Vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je základním předpokladem jejich budoucího úspěšného uplatnění ve společnosti včetně odpovídajícího uplatnění na trhu práce. Dosažení co nejvyššího stupně vzdělání je pro ně proto zvláště významnou prevencí před vyloučením ze společnosti. Z těchto důvodů i do budoucna počítáme s úzkou spoluprací škol zřízených dle § 16, odst. 9 školského zákona s „běžnými“ školami formou dnů otevřených dveří, metodické podpory ze strany speciálních škol.

Opatření E.2 Podpora speciálního školství na území kraje

Plzeňský kraj bude i nadále podporovat vhodná opatření na podporu speciálního vzdělávání. V návaznosti na změny přístupu k dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami se snažil postupovat Plzeňský kraj na základě systému podpůrných opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním, sociálním, kulturním a jiným osobnostním znevýhodněním vždy tak, aby vzdělávání těchto dětí a žáků bylo co nejefektivnější vzhledem k jejich další vzdělávací dráze a k co nejlepšímu uplatnění na trhu práce. Plzeňský kraj bude i nadále směřovat ke vzdělávacímu systému, který stimuluje maximální rozvoj a plné využití potenciálu všech žáků včetně rozvoje jejich tvořivosti, a to již od předškolního věku, přičemž tato podpora bude dlouhodobá a systematická.

Aktivita E.2.1 Zlepšení materiálně technických podmínek speciálních škol

Na základě finančních možností zřizovatelů budou realizovány požadavky škol a školských zařízení na zkvalitnění technického vybavení. Stejně tak budou školy motivovány k zapojení do výzev IROP či dalších programů.

Aktivita E.2.2 Podpora vlastní emancipace absolventů speciálních škol

Při výchově a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami probíhá velmi úzká spolupráce se speciálními pedagogy, logopedy, psychology, arteterapeuty, foniatry, tyflopedy, lékaři a dalšími odborníky z různých rezortů. Cílem je na tuto meziresortní spolupráci s dalšími aktéry péče o děti a žáky se znevýhodněním navázat. Pokračovat v aktivitách zaměřených na spolupráci s odborníky ze sociální oblasti, NNO, zaměstnavateli apod.

Opatření E.3 Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení

Ve školách a školských zařízeních budou průběžně vytvářeny podmínky pro bezbariérový vstup a pohyb v prostorách školy či školského zařízení.

Klíčová aktivita E.3.1 Bezbariérové úpravy budov škol a školských zařízení

Při rekonstrukcích budov škol a školských zařízení bude zabezpečen bezbariérový vstup a další podmínky pro pohyb v prostorách školy či školského zařízení (je-li to možné).

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.1 Účelná a smysluplná integrace žáků se SVP	E.1.1 Podpora škol vzdělávající žáky ze sociálně znevýhodněného prostředí	Dostupná metodická podpora Min. 1 setkání ročně	2024	2028	Státní rozpočet, Fondy EU – NPO	PPP, NPI ČR
	E.1.2 Spolupráce speciálních škol s běžnými školami	Min. 60 % speciálních škol spolupracuje s běžnými školami	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Speciální školy, ostatní školy

E.2 Podpora speciálního školství na území kraje	E.2.1 Zlepšení materiálně technických podmínek speciálních škol	Speciální školy se dle možností zapojí do výzev IROP či dalších programů	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Speciální školy
	E.2.2 Podpora vlastní emancipace absolventů speciálních škol	Speciální školy pravidelně realizují aktivity zaměřené na spolupráci s poskytovateli sociálních služeb, sociálními podniky, NNO, zaměstnavateli, církví apod.	2024	2028	Rozpočet PK, Rozpočty škol	Speciální školy, NNO, zaměstnavatelé, církevní instituce
E.3 Podpora zajištění bezbariérového přístupu v budovách škol a školských zařízení	E.3.1 Bezbariérové úpravy budov škol a školských zařízení	Při rekonstrukcích budov školy zabezpečí i bezbariérový přístup (je-li to možné)	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU - IROP	Školy a školská zařízení

E.b Dostupnost poradenství a lepší kvalita poradenských služeb

Popis cíle

Vzhledem k narůstajícímu počtu dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, je velmi důležitá a žádoucí činnost poradenských služeb na území kraje. Tyto služby je potřeba nadále rozvíjet a zajistit kvalitní personální obsazení s dostatečným finančním ohodnocením s dostupností na celém území kraje. Cílem je také pokračovat v nastolené kvalitě poradenství a dále ji rozvíjet.

Zdůvodnění potřeby

Poradenské služby v Plzeňském kraji se dlouhodobě potýkají s nedostatečným personálním pokrytím v odborných i administrativních profesích. Navýšením personálních kapacit lze lépe a efektivněji přispívat ke zmírnění nepříznivých dopadů současného klimatu ve společnosti, předcházet školnímu neúspěchu, rozvoji úzkostných stavů, rozvoji psychiatrických diagnóz a sociálně patologických jevů i případnému nárůstu kriminality v budoucnosti. V důsledku nárůstu výše popsaných jevů, jakož i vlivem nárůstu administrativy spojené s diagnostikou a statistickým zpracováním bylo nutno utlumit služby kompenzační (nápravy poruch učení) a služby terapeutické. Tyto služby jsou poskytovány v omezené míře. ZČU Plzeň, bohužel, nenabízí potřebné obory Psycholog a Speciální pedagog v rámci magisterského studia. Absolventi z ostatních univerzit většinou hledají uplatnění spíše v klinické praxi, soukromé praxi, v rámci školních poradenských pracovišť, která jsou většinou méně zatížená administrativou a finančně perspektivnější. Nicméně i přes výše popsané faktory se v minulých podařilo získat několik studentů, kteří v PPP vykonávali stáž a po absolvování studia do PPP nastoupili.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

PPP se snaží o naplňování strategických záměrů v maximální možné míře. Jisté limity jsou nadále zřejmé v oblasti nedostatečného personálního pokrytí, což se následně projevuje v oblasti čekacích lhůt na vyšetření. Svým klientům se však snaží vycházet maximálně vstřícně a poskytovat jim náležitou péči i v období čekání na termín diagnostiky v rámci konzultační činnosti, metodické podpory a v rámci krizových intervencí.

Nově PPP řešily problematiku zvýšeného přílivu žáků cizinců a to jak rodin prchajících před válkou na Ukrajině tak i dalších cizinců. Dále pak PPP řešily zvýšenou poptávku po službách v oblasti krizové intervence, diagnostiky a podpory pro žáky s psychiatrickým onemocněním. Nárůst klientely v této oblasti je v porovnání s předchozími roky opravdu extrémní. Ruku v ruce s tímto tématem, rezonuje i následná problematika předčasných odchodů žáků ze středních škol a učebních oborů a problematika naplňování praktické výuky u psychiatrických pacientů. Dále pak problematika prevence sociálně patologických jevů napříč spektrem jednotlivých stupňů vzdělávání. Rozšířený je rovněž zájem o podporu ze strany dětí, kde v rodinách vlivem změny sociálního klimatu či ekonomických poměrů dochází k rozkolům mezi rodiči, rozvodům, domácímu násilí a děti si neví s touto situací rady. Pracovníky PPP Plzeň byla vytvořena tzv. Mapa pomoci s odkazy na užitečné rady a informace i kontakty na další instituce. Je zaměřena na problematiku, která rezonuje nejen na školách, ale i v rodinách. Mapa pomoci je určena pedagogům, rodičům i žákům a je hojně využívána.

S významnou podporou zřizovatele dochází k postupné modernizaci IT vybavení na všech pracovištích PPP Plzeň. Průběžně jsou pořizovány užitečné diagnostické nástroje, jejichž používáním dojde ke zkvalitnění poskytovaných služeb a prospěchu pro klienty.

PPP Plzeň se účastní aktivně platform zaměřených na podporu nadání, rozvoj gramotností, podporu nadání a podporu žáků cizinců. Aktivně přispívá k prevenci předčasných odchodů žáků ze středních škol a učilišť. Realizuje včasnou diagnostiku poruch učení a poruch chování. Poskytuje metodické vedení žákům, rodičům, pedagogům. Zaměřuje se na primární prevenci sociálně patologických jevů, ale také na prevenci školní neúspěšnosti napříč všemi vzdělávacími stupni. Realizuje screeningová vyšetření v MŠ, ZŠ i SŠ ve všech sledovaných oblastech. Rozvíjí sociální kompetence u dětí s ADHD a současně metodicky vede jejich rodiče i pedagogy. Poradenská zařízení soustavně spolupracují s rodiči a školami /VP/ v oblasti karierního poradenství. Provádí nejen diagnostiku, ale i konzultace s rodiči, přednášky. Vychází také z odborných zpráv lékařů, spolupracuje s ÚP. Činnost je dána samotným zaměřením poradenského systému. Spolupracuje se specialisty z oblasti medicíny a klinické psychologie při řešení závažné případové práce. Účastní se odborných seminářů. Dlouhodobě hledá ve spolupráci se zřizovateli škol cesty ke vzniku etopedických tříd pro žáky s psychiatrickou diagnózou, u nichž dlouhodobě selhávají výchovná a vzdělávací opatření, nedostatečně funguje medikace stanovená lékařem, případně vážne spolupráce s rodinou. Zejména jde o případy, kdy vzdělávání těchto žáků v běžném kolektivu není možné i přes veškerá nastavená podpůrná opatření a dochází k agresivnímu a nepředvídatelnému chování, které ohrožuje dítě samotné, ostatní žáky a pedagogy.

Dochází k průběžnému setkávání poradenských pracovníků se zástupci škol a školských zařízení. Navázána byla též spolupráce se Studentským parlamentem PK, ORP, MAS.

Ve spolupráci s jednotlivými ŠPZ je zabezpečena dostupnost poradenství v Plzeňském kraji, Díky mobilitě a aktivnímu přístupu odborných zaměstnanců je poradenská pomoc aktuálně dostupná všem školám v PK.

Poradenská pracovníci se systematicky vzdělávají v rámci ČŽV, spolupracují se vzdělávacími institucemi. Nově začínající kolegové pracují v období prvních dvou let pod odbornou supervizí. Supervize je zajištěna též metodikům primární prevence. Ve školním roce 2022/2023 byla zajištěna supervize všech

zaměstnancům PPP, která je realizována v rámci projektu Vzdělávání 4,0. Dlouhodobě probíhají intervizní setkání, případové konference a setkávání v rámci odborných sekcí (speciální pedagogové, psychologové, metodici primární prevence, administrativní pracovníci). Tato skutečnost významnou měrou přispívá ke zkvalitňování poskytovaných služeb i příznivějšímu klimatu exponovaným odborníkům v pomáhajících profesích. Doufáme, že tento trend se podaří zachovat i do budoucna.

Na území Plzeňského kraje působí 2 pedagogicko-psychologické poradny a 7 speciálně pedagogických center.

PPP

Pozice	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
psycholog	21	22,2	21,7	21,3	20,9
speciální pedagog	22	21,2	19,2	20,2	21,3
metodik prevence	5,2	4,5	4,5	4,5	5
sociální pracovník	0	0	0	0	0
celkem	48,2	47,9	45,4	46	47,2

Dlouhodobě se PPP v PK potýkají s nedostatečným personálním pokrytím v odborných i administrativních profesích. Navýšením personálních kapacit lze lépe a efektivněji přispívat ke zmírnění nepříznivých dopadů současného klimatu ve společnosti, předcházet školnímu neúspěchu, rozvoji úzkostných stavů, rozvoji psychiatrických diagnóz a sociálně patologických jevů i případnému nárůstu kriminality v budoucnu. V důsledku nárůstu výše popsaných jevů, jakož i vlivem nárůstu administrativy spojené s diagnostikou a statistickým zpracováním bylo nutno utlumit služby kompenzační (nápravy poruch učení) a služby terapeutické. Tyto služby jsou poskytovány v omezené míře.

V Plzeňském kraji pracuje šest Speciálně pedagogických center (2 pro mentálně postižené, 1 pro tělesně postižené, kombinované vady a autismus či PAS, 1 pro sluchově postižené, 1 pro zrakově postižené, 1 pro děti s vadami řeči). SPC mají působnost v Plzeňském kraji, některá zajišťují speciálně pedagogické služby i v Karlovarském kraji a části Středočeského kraje. V mateřských školách, základních školách a školách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je činnost SPC zaměřena především na speciálně pedagogickou diagnostiku, poradenské služby, dlouhodobou speciálně pedagogickou intervenci dle individuálních potřeb klientů.

Často bývá poskytována pomoc i v oblasti krizové intervence. V rodinách jsou služby zaměřeny na reedukační a kompenzační péči, na celkový rozvoj dětí a žáků. Všechna pracoviště poskytovala ve svoje služby tak, jak jim ukládá vyhláška č. 72/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

SPC

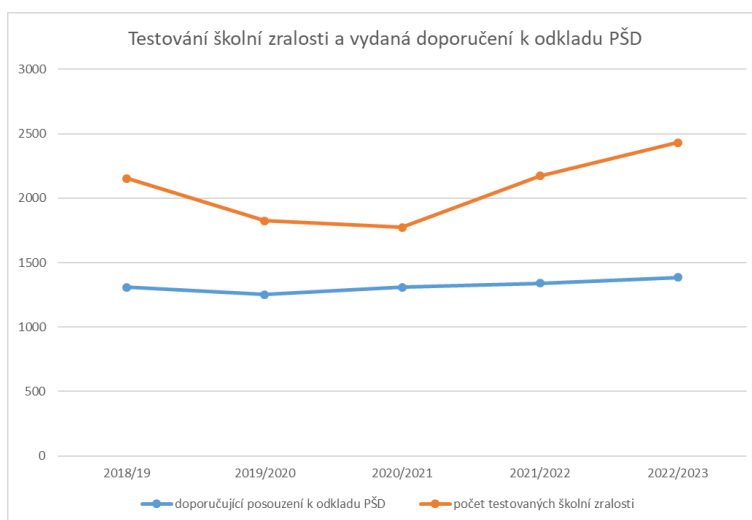
Pozice	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
psycholog	4,2	4,2	4,6	4,8	5,8
speciální pedagog	19,8	18,2	19,8	19,6	22,1
metodik prevence	0	0	0	0	0

sociální pracovník	2,5	2,5	2,5	2,6	3,1
celkem	26,5	24,9	26,9	27	31

Personální situace je obdobná jako u PPP. Od 1. 9. 2023 se nám podařilo otevřít elokované pracoviště SPC Horšovský Týn v Horažďovicích a získat nově 2 speciální pedagogy a 1 psychologa. Tímto krokem byla zabezpečena speciálně-pedagogická péče pro žáky s mentálním postižením a více vadami pro oblast Horažďovicka, Sušicka a Klatovska.

Velkou agendou, kterou vykonávají pedagogicko-psychologické poradny, je testování školní zralosti a vydávání doporučení k odkladu povinné školní docházky. Touto analýzou se zabýváme v podrobněji než jinými aktivitami poraden, neboť Dlouhodobý záměr České republiky v Opatření A.3 cílí na Redukci počtu odklad povinné školní docházky. Přes dvacet procent českých prvňáků nastupuje do základních škol s odkladem – tedy v sedmi letech. Údaje o odkladech vykazují školy do výkazů MŠMT. Data České školní inspekce ukazují na nejčastěji udávané důvody odkladů, přičemž podle inspekce vysoké počty odkladů negativně ovlivňují složení tříd a taky samotnou výuku.

Na území Plzeňského kraje bylo v uplynulých pěti letech testováno kolem 2 000 dětí z důvodu školní zralosti, jak znázorňuje graf uvedený níže. Mírný pokles provedených testů ve školním roce 2019/20 a 2020/21 byl způsobený covidovými opatřeními a nelze je tedy považovat za statisticky významné hodnoty. Počet vydaných doporučení k odkladu povinné školní docházky je však stabilní a pohybuje se okolo 22 % z celkového počtu žáků nastupujících do prvního ročníku běžných a speciálních tříd.

V roce 2021 bylo celkové číslo dětí zapsaných k plnění povinné školní docházky 6301, z toho u 1586 dětí bylo na základě žádost zákonného zástupce (povinnou přílohou žádosti je doporučení školského poradenského zařízení) ředitelem základní školy rozhodnuto o odkladu povinné školní docházky. V roce 2023 bylo poprvé u zápisu 7010 dětí, z toho 1350 požádalo o odklad školní docházky.

Jedním z důležitých faktorů ovlivňujících vysoké procento odkladů je obava rodičů ze selhání dětí a také obava, zda jejich dítě vyhoví nárokům spojeným se začátkem plnění povinné školní docházky. V duchu revize RVP ZV a plánovaných změn v hodnocení na 1. stupni ZŠ by mělo dojít k zásadnímu odklonu od zaměření na výkon ve prospěch rozvoje klíčových kompetencí, důrazu na individuální přístup a rozvoj individuálního potenciálu každého žáka. Tyto změny společně s plánovanými sjednocením diagnostiky školní zralosti ve školských poradenských zařízeních a posílením metodického vedení učitelů elementaristů k podpoře plynulého přechodu z předškolního do základního vzdělávání, by do budoucna mohly snížit vysoké procento odkladů.

Vývoj podílů odkladů na zapisovaných na ZŠ v ORP v Plzeňském kraji v letech 2013-2023

SO ORP	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	index 23/ min
Plzeň	21,4	20,2	21,1	21,5	22,1	23,9	23,4	24,8	27,1	25,9	128,4
Nýřany	17,9	20,6	16,9	19,0	20,8	21,1	21,5	20,0	25,0	22,0	129,9
Kralovice	21,0	17,8	22,2	21,5	22,9	26,4	23,5	27,5	23,6	27,2	152,9
Rokycany	16,3	17,6	23,1	19,2	22,3	19,5	27,6	25,4	28,4	25,5	156,6
Přeštice	18,2	18,1	17,1	20,2	21,8	18,3	22,3	22,1	20,7	22,3	130,1
Stod	20,8	18,5	14,5	15,7	15,7	17,1	21,3	20,9	17,8	25,9	178,6
Blovice	8,5	13,6	19,0	18,8	15,0	16,5	15,9	16,2	17,9	16,9	200,3
Nepomuk	7,3	12,5	13,4	12,5	10,0	19,8	25,4	22,2	13,1	15,8	215,8
Horažďovice	16,5	16,2	13,7	17,1	11,9	16,3	12,1	13,7	18,2	17,8	150,4
Sušice	21,6	19,0	19,7	23,7	16,1	20,6	20,6	23,3	23,1	25,0	155,6
Klatovy	23,2	19,6	21,8	21,5	18,3	24,8	23,4	23,1	22,6	23,0	125,5
Domažlice	19,7	19,1	22,3	22,7	22,4	25,2	20,9	23,5	24,8	21,4	112,2
Horšovský Týn	27,5	22,4	30,0	20,1	28,1	32,4	19,9	23,9	36,9	30,5	153,5
Stříbro	12,5	14,8	24,4	18,1	23,0	20,8	17,8	20,6	20,2	29,9	239,5
Tachov	18,4	15,5	19,4	22,9	24,3	19,7	24,2	23,3	27,7	26,5	170,6
Celkem PK	19,6	18,9	20,5	20,6	21,0	22,4	22,6	23,3	25,2	24,6	130,4

Z výše uvedených údajů vyplývá, že v rámci jednotlivých ORP jsou výrazné rozdíly v podílu udělených odkladů vzhledem k počtu zapisovaných žáků. Ve snaze snížit počty odkladů bude tedy nutné zaměřit i na tyto skutečnosti.

Nedostatečná kapacita mateřských škol způsobila od roku 2020 zvýšenou poptávku o povolování přípravných tříd. V roce 2020 jich bylo v Plzeňském kraji zřízeno jedenáct, v roce 2023 dvacet čtyři tříd.

Opatření a klíčové aktivity

E.4	Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb
E.5	Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP

Opatření E.4 Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb

Ve spolupráci s jednotlivými ŠPZ je již v současnosti zabezpečena dostupnost poradenství všem školám v Plzeňském kraji. Tato dostupnost je založena zejména na mobilitě a aktivním přístupu odborných zaměstnanců..

Klíčová aktivita E.4.1 Vzdělávání pracovníků poradenských služeb (ŠPP, ŠPZ)

Systematické vzdělávání pracovníků v dalším vzdělávání je velmi důležité. I nadále bude probíhat spolupráce se vzdělávacími institucemi v této problematice. Nově začínajícím pracovníkům Pedagogicko-psychologické poradny je již v současnosti poskytována dvouletá odborná supervize. Tuto službu bychom chtěli rozšířit i na odborné pracovníky ŠPZ. Supervize bude zajištěna též metodikům primární prevence. Budou také probíhat intervizní setkání, případové konference a setkávání v rámci odborných sekcí (speciální pedagogové, psychologové, metodici primární prevence, administrativní pracovníci). Tato setkávání významnou měrou přispívají ke zkvalitňování poskytovaných služeb i příznivějšímu klimatu exponovaným odborníkům v pomáhajících profesích. Počítá se i s vytvořením

platformy pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ ve spolupráci s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Plzni.

Klíčová aktivita E.4.2 Modernizace zázemí ŠPZ

Ve spolupráci se zřizovatelem bude docházet k modernizaci IT vybavení, inovaci diagnostických nástrojů, pomůcek a materiálového vybavení na všech pracovištích ŠPZ. Tato modernizace přispěje ke zkvalitnění poskytovaných služeb.

Klíčová aktivita E.4.3 Metodické vedení pracovníků škol v oblasti poradenských služeb

Školská poradenská zařízení budou poskytovat metodickou podporu pracovníkům školních poradenských pracovišť, ale i ředitelům škol. Důraz bude kladen na přenos informací a nastavení systému spolupráce. Budou také pokračovat aktivity zaměřené na mezíresortní spolupráci při výchově a vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, zejména s oblastí sociálních služeb a zdravotnictví.

Opatření E.5 Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP

Zvýšení kvality ŠPP bude docíleno prostřednictvím několika oblastí – vzdělávání odborných pracovníků ŠPP (legislativa, nové postupy poradenské práce), metodická podpora odborných pracovníků ŠPP ze strany ŠPZ, informační (sdílení informací) a prohloubení systému spolupráce.

Klíčová aktivita E.5.1 Metodická podpora pracovníků ŠPP

Vzájemné setkávání pracovníků ŠPP různých stupňů (SŠ a ZŠ) považujeme za důležité pro dobrou práci školního poradenského pracoviště. V rámci těchto setkávání probíhá výměna informací, sdílení postupů, metodická pomoc apod. Na krajské úrovni proběhnou min. 2 akce ročně zaměřené na setkávání pracovníků ŠPP.

Klíčová aktivita E.5.2 Vybavení zázemí ŠPP

Na základě finančních možností zřizovatelů bude průběžně zkvalitňováno technické zázemí ŠPP.

Současně budou školy motivovány k získávání finančních prostředků z různých projektů.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritéria	Termín Zahájení	Termín ukončení	Zdroj financování	Spolugesce
E.4 Zajištění kvality a dostupnosti poradenských služeb	E.4.1 Vzdělávání pracovníků poradenských služeb (ŠPP, ŠPZ)	DVPP pracovníků poradenských zařízení Supervize pracovníků poradenských zařízení Platforma pro setkávání vedoucích pracovníků ŠPZ	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	Školy, PPP, NPI ČR, KCV
	E.4.2 Modernizace zázemí ŠPZ	Počet zmodernizovaných ŠPZ	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	Školy, zřizovatelé
	E.4.3 Metodické vedení pracovníků škol v oblasti	Pravidelná metodická setkávání pro pracovníky ŠPP (výchovný poradce, školní speciální pedagog,	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR

	poradenských služeb	školní psycholog, metodik prevence, sociální pedagog)				
E.5 Zvýšení kvality, personálního a finančního zajištění ŠPP	E.5.1 Metodická podpora pracovníků ŠPP	2 akce ročně	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PPP, NPI ČR
	E.5.2 Vybavení zázemí ŠPP	Počet zmodernizovaných ŠPP	2024	2028	Rozpočty zřizovatelů, Rozpočty škol	PPP, NPI ČR

E.c Systematická podpora nadání a péče o mimořádně nadané žáky

Jedinci s potenciálem nadání a mimořádně nadaní představují specifickou a zároveň vnitřně poměrně různorodou skupinu. Jejich vzdělávací potřeby se v různé míře a různým způsobem odlišují od vzdělávacích potřeb běžných vrstevníků. Respektování práva každého dítěte, žáka, studenta na individuální rozvoj a vzdělávání do jeho maximálních schopností vyžaduje vytvoření komplexních podmínek, které jsou navzájem propojeny a dlouhodobě působí na naplnění vzdělávacích potřeb a potenciálu každého (nadaného) jednotlivce. Proto je důležité, kromě individuální práce s každým nadaným dítětem a žákem, rozvíjet systém podpory nadání a péče o nadané na strategické a koncepční úrovni.

Popis cíle

Cílem opatření je systematická podpora jedinců s potenciálem nadání, nadaných, mimořádně nadaných, aktivních, talentovaných, přemýšlivých a jedinců s hlubším zájmem o obor na regionální úrovni, vnímání problematiky nadání jako významné složky v rozvíjení inovačního a ekonomického potenciálu kraje - zvýšení jeho konkurenceschopnosti.

Zdůvodnění potřebnosti

Charakteristiky vývoje Plzeňského kraje a změny v průmyslu, zaměstnanosti a vzdělávání vyvolané digitalizací, robotikou a umělou inteligencí jsou silným argumentem pro změnu dosavadního přístupu k tématu podpory nadaných tak, aby jejich potenciál nositelů inovací, výzkumu a vývoje byl maximálně využit k prospěchu společnosti v regionálním, republikovém i mezinárodním kontextu. Vytvořením zapálených aktivních skupin jedinců vzniká potenciál pro výzkumný a inovační rozvoj kraje a spolupráce prohlubující sounáležitost s regionem, ve kterém zůstávají a nachází zde uplatnění nebo se do něj vrací.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

V září 2022 byla publikována [Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji](#) (dále Strategie), která vznikla na základě výstupů expertizy mapující současný stav všeobecné podpory nadání v PK realizované v rámci projektu Smart akcelerator Plzeňského kraje II. Podpora nadaných žáků v Plzeňském kraji byla vyhodnocena jako rozmanitá, avšak většinou realizována spíše nesystematicky. Pro zlepšení stavu podpory nadaných je dle Strategie nutné:

- zavést na školách systém identifikace nadaných žáků,
- nastavit prostředí respektující vzdělávací potřeby nadaných,
- vytvořit centrální platformu, která pomůže nadanému pochopit svá specifika a nabídne pomoc při orientaci v problémech běžného života,
- zkvalitnit přenos informací o možnostech využití a rozvinutí nadání,
- vytvořit databázi odborníků ochotných pracovat s nadanými.

Dle pokynů MŠMT vykazují školy a školská zařízení do statistických výkazů MŠMT nadané a mimořádně nadané žáky, kterým škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání v souladu s vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů. Možnost čerpání podpůrných opatření je podmíněna diagnostikou nadání. Školy nejen v PK uvádí velmi nízký počet identifikovaných nadaných a mimořádně nadaných žáků oproti předpokládanému výskytu v populaci. Na tento fakt upozorňuje i tematická zpráva ČŠI [Podpora vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků v ZŠ a SŠ 2021/2022](#).

Opatření a klíčové aktivity

E.6	Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky
E.7	Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků

Opatření E.6 Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky

Podporou nadaných a mimořádně nadaných dětí a žáků v mateřských, základních a středních školách se primárně zabývají pracovníci pedagogicko-psychologické poradny, kteří pomáhají stanovit obsah a způsob vzdělávání nadaných a posuzují jeho účinnost.

Klíčová aktivita E.6.1 Identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků

Snahou je podporovat plošné testování kognitivního nadání žáků, informovat školy o existenci diagnostických nástrojů určených pro pedagogy (Idena, Invenio, NOMI) a vzdělávat pedagogy, jak s těmito nástroji pracovat. Vést školy k samostatnému posuzování a vytipování nadaných žáků, nabídnout jim metodickou podporu práce s takovými žáky, která přispěje k rozvoji jejich nadání.

Klíčová aktivita E.6.2 Vzdělávání pedagogů k využití vhodných metod pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky a inovativní výuky

Ve školách a školských zařízeních pro zájmové vzdělávání je potřeba podporovat rozvoj kompetencí pedagogů v oblastech, které směřují ke schopnosti vzdělávat různorodé třídní kolektivy a rozvíjet potenciál všech žáků, tj. i žáků nadaných a mimořádně nadaných, využívat inovativní výuku k obohacování učiva, vytvářet vlastní strategii podpory nadání. Součástí by mělo být i sdílení příkladů inspirativní praxe.

Opatření E.7 Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků

Cílem opatření je celá řada aktivit zaměřených na podporu nadaných a mimořádně nadaných žáků jako jsou např. soutěže a přehlídky, odborné kempy a kurzy konané v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji (realizované v PK od roku 2010), budování komunity talentů prostřednictvím exkurzí, stáží, neformálních setkávání a dalších aktivit (zveřejňovaných na informačním Portálu www.podporatalentu.cz). Dalším cílem je propojování formálního, zájmového, uměleckého a neformálního vzdělávání.

Klíčová aktivita E.7.1 Zajištění konání okresních a krajských kol školních soutěží a soutěží Plzeňského kraje

Soutěže a přehlídky mohou významně pomoci s vyhledáváním nadaných a talentovaných žáků. Jednou z realizovaných aktivit je organizace okresních (OK) a krajských kol (KK) tradičních školních postupových soutěží určených pro nadané, mimořádně nadané, aktivní žáky a ty se zájmem o obor. Plzeňský kraj zajistí konání OK a KK ve spolupráci s pověřenými středisky volného času, školami a školskými zařízeními, ZČU v Plzni a spolky za finanční podpory MŠMT (dotační program pro kraje a spolky) a ze svého rozpočtu. Právě ze soutěžících v krajských kolech soutěží se rekrutují účastníci odborných kempů a kurzů konaných od roku 2010. Plzeňský kraj bude nadále pokračovat ve vyhlásování soutěží zaměřených na technické a odborné vzdělávání a soutěže podporující rozvoj gramotností a kompetencí žáků.

Klíčová aktivita E.7.2 Budování komunity nadaných žáků

Hlavním smyslem je vytvořit funkční síť talentů, odborníků a institucí. Mladým talentům poskytneme prostor pro vzájemné sdílení znalostí i zkušeností a spolupráci s odborníky, výzkumnými organizacemi či firmami z jimi preferovaného oboru. Nabízeny budou odborné kempy, kurzy, exkurze a stáže u zaměstnavatelů, vzdělávacích a výzkumných institucí, neformální setkávání komunity nadaných žáků. Cílem je také rozšířit zrekonstruovaný web www.podporatalentu.cz na moderní platformu s užitečnými informacemi pro nadané žáky, jejich pedagogy a rodiče, s databází aktivit a odborníků.

Klíčová aktivita E.7.3 Prezentace tématu nadaných žáků v různých oblastech

Cílem aktivity je prezentovat nadání a talenty jako významnou prioritu rozvoje inovativního prostředí kraje. Všechny úspěšné žáky z celostátních a mezinárodních kol soutěží, jejich pedagogy a ředitele škol každoročně oceňovat nejvyššími představiteli kraje za účasti regionálních médií. Úspěchy zveřejňovat ve Výroční zprávě o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji, na Portále PK a Portále www.podporatalentu.cz, dále realizovat besedy s nadanými a mimořádně nadanými žáky.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.6 Podpora škol a školských zařízení pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky	E.6.1 Identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků	Počet testovaných žáků a zapojených škol Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP v oblasti identifikace nadání	2024	2028	Rozpočet PK	PK, PPP, školy, NPI ČR
	E.6.2 Vzdělávání pedagogů k využití vhodných metod pro práci s nadanými a mimořádně nadanými žáky a inovativní výuky	Počet pedagogů z PK, kteří absolvovali DVPP, případně jiné formy rozvoje v problematice podpory nadání Počet škol využívajících šablonu Inovativní vzdělávání žáků k podpoře nadaných a mimořádně nadaných žáků	2024	2028	Fondy EU – OP JAK	MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ, SVČ, NPI ČR, KCV
E.7 Podpora nadaných a mimořádně nadaných žáků	E.7.1 Zajištění konání okresních a krajských kol školních soutěží a soutěží Plzeňského kraje	Počet žáků zapojených do OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky Počet uskutečněných OK a KK školních soutěží určených pro nadané a mimořádně nadané žáky Počet soutěží realizovaných Plzeňským krajem	2024	2028	Státní rozpočet, Rozpočet PK	PK, SVČ, SŠ, spolky, ZČU v Plzni
	E.7.2 Budování komunity nadaných žáků	Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor zapojených	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SŠ, ZŠ, SŠ, KCV, NPI ČR

		<p>do komunity (účast na akcích konaných v rámci projektu Podpora talentovaných žáků v PK a Smart akcelerátor PK III)</p> <p>Počet žáků nadaných, mimořádně nadaných, aktivních a zapálených o svůj obor registrovaných na Portále www.podporatalentu.cz</p> <p>Návštěvnost Portálu www.podporatalentu.cz</p>				
	E.7.3 Prezentace mimořádně nadaných žáků v různých oblastech	<p>Počet oceněných žáků, článků, reportáží</p> <p>Počet besed s nadanými, mimořádně nadanými, aktivními a zapálenými žáky</p>	2024	2028	Rozpočet PK, Fondy EU – OP JAK	PK, RRA PK, SSS, SVČ

E.d Podpora škol při začleňování a vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

K předškolnímu, základnímu uměleckému, jazykovému a zájmovému vzdělávání a školským službám mají cizinci, kteří nejsou občany EU nebo jejich rodinnými příslušníky, zajištěn přístup za stejných podmínek jako státní občané ČR za podmínky, že na našem území mají oprávnění k pobytu nad 90 dnů. Integrace a vzdělávání dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka nebo také dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (dále jen „OMJ“) je téma, které nabývá na důležitosti nejen v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na Ukrajině. Nárůst počtu cizinců v populaci Plzeňského kraje má dlouhodobě vzrůstající tendenci a výrazně se promítá se nejen v oblasti vzdělávání. Z tabulek uvedených níže je zřejmý zvyšující se podíl jak v ČR, tak i v Plzeňském kraji. Plzeňský kraj byl v roce 2023 v mezikrajském srovnání na 3. místě s nejvyšším podílem cizinců.

Popis cíle

Cílem opatření je nejen systematická a efektivní podpora dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem (především prostřednictvím zajišťování bezplatné jazykové přípravy na tzv. určených školách a jejím zpřístupnění pro širší okruh žáků s OMJ), ale také metodická podpora pedagogických pracovníků a ředitelů škol. Vzhledem k tomu, že spolupráce na území je nastavena na vysoké úrovni, bude Plzeňský kraj v následujícím období pokračovat v nastavené podpoře škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s OMJ prohlubovat započatou spolupráci s klíčovými aktéry a šířit příklady dobré praxe.

Zdůvodnění potřeby

Ze zjištění tematické zprávy ČŠI za školní rok 2022/2023 zabývající se integrací a vzděláváním dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka vyplývá, že rozsah výuky českého jazyka jako druhého jazyka je většinou škol uváděn jako dostatečný. Reálné počty týdenního rozsahu vyučovaných hodin spolu s nedostatečným sledováním pokroku žáků v oblasti jazykového vzdělávání ukazují možný rozpor v optimistickém hodnocení ze strany škol. Podpora bude poskytována také pedagogickým pracovníků a ředitelům škol. I přes rozsáhlou metodickou podporu ze strany NPI ČR a nabídky bezplatného dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti výuky českého jazyka pro cizince (ZČU v Plzni) bylo ve zprávě ČŠI vyhodnoceno, že pedagogové by uvítali větší množství výukových a učebních materiálů, ucelenou metodickou podporu a další vzdělávání pedagogických pracovníků.

Analýza – popis současného stavu dané oblasti

Počet žáků cizinců na území Plzeňského kraje vypuknutí ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny invazí vojsk Ruské federace dne 24. února 2022. Děti z Ukrajiny však netvoří jedinou skupinu cizinců, významný počet vykazují také žáci z Vietnamu a Slovenska.

Vývoj podílu cizinců MŠ

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Plzeňský kraj	2,2	2,2	2,6	3,1	3,6	4,0	4,0	4,3	4,3	4,4	4,4	6,8
Česká republika	1,5	1,7	2,0	2,3	2,6	2,9	3,1	3,2	3,3	3,4	3,4	5,3

Zdroj dat: UIV

Vývoj podílu cizinců ZŠ

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Plzeňský kraj	2,3	2,4	2,6	2,9	3,2	3,4	3,8	4,2	4,4	4,8	4,8	10,1
Česká republika	1,8	1,8	1,9	2,1	2,2	2,4	2,6	2,8	2,9	3,2	3,2	7,2

Zdroj dat: UIV

Vývoj podílu cizinců SŠ

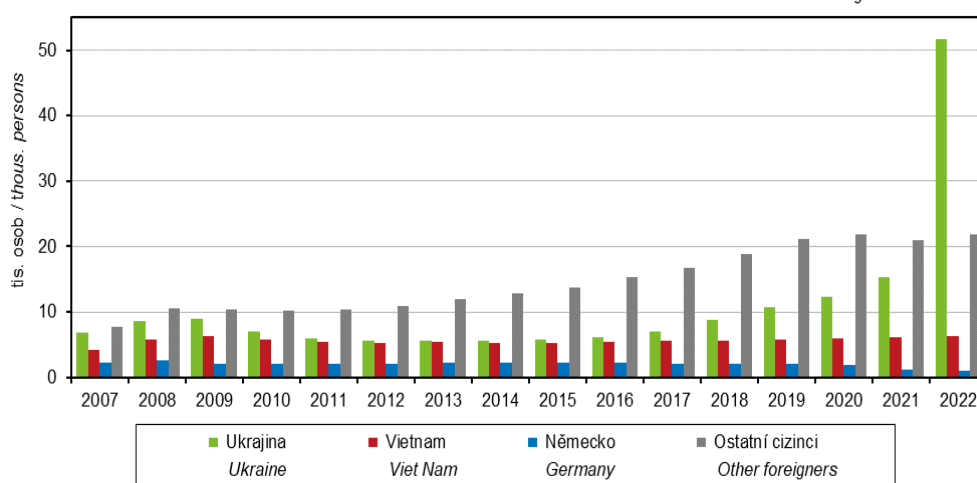
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Plzeňský kraj	1,9	2	2	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,3	2,3	4,3
Česká republika	2,3	2,3	2,5	2,5	2,7	2,7	2,5	2,7	2,8	3,0	3,1

Zdroj dat: UIV

Následující graf z dat Ředitelství služby cizinecké policie znázorňuje počty cizinců na území Plzeňského kraje, ve kterém je zřejmý výrazný nárůst osob přicházejících z Ukrajiny, nicméně nárůst počtu cizinců na území je možné sledovat dlouhodobě i z ostatních států světa.

Cizinci v Plzeňském kraji Foreigners in the Plzeňský Region

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie
Source: Directorate of Foreign Police Service

Na území kraje existují velké rozdíly v podílu cizinců. V oblasti školství jsou tímto nárůstem zasaženy především základní školy. V roce 2023 byl nejvyšší podíl žáků cizinců v základních školách ORP Tachov a Plzeň, a to více než 9 %. Nejmenší podíl žáků cizinců měly v roce 2023 základní školy v ORP Přeštice a Nýřany.

Tabulka: Cizinci na ZŠ podle trvalého bydliště a SO ORP Plzeňského kraje v roce 2023

	Žáci celkem	z toho cizinci	Podíl cizinců
Tachov	3372	335	9,9
Plzeň	18991	1812	9,5
Stříbro	1626	81	5,0
Klatovy	4674	228	4,9
Nepomuk	968	45	4,6
Stod	2145	98	4,6
Domažlice	3766	153	4,1
Rokycany	4443	175	3,9
Sušice	1993	60	3,0
Horažďovice	1118	31	2,8
Kralovice	1961	51	2,6
Horšovský Týn	1564	35	2,2
Blovice	1292	28	2,2
Přeštice	2344	44	1,9
Nýřany	4969	73	1,5
ZŠ celkem	55226	3249	5,9

Opatření a klíčové aktivity

E.8	Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem
E.9	Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

Opatření E.8 Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

V Plzeňském kraji zabezpečují podporu vzdělávání dětí a žáků OMJ krajští koordinátoři (interní pracovníci NPI ČR). Tito pracovníci zajišťují organizaci vzdělávacích aktivit dané problematiky a poskytují „centralizovanou“ podporu pedagogickým pracovníkům, a to navázáním spolupráce s odborníky a partnery pro zprostředkování základních informací. Školám a pedagogickým pracovníkům jsou pravidelně poskytovány aktuální informace týkající se změn legislativy, nabídky vzdělávacích programů či podpory v dané problematice.

Významným aktérem na území kraje je také Krajské centrum vzdělávání, které se v rámci projektu zaměřuje na podporu při začleňování mladých migrantů do středoškolského vzdělání formou komplexní podpory, pořádáním letních kurzů pro cizince či zdokonalovacími kurzy pro mladé migranty.

Klíčová aktivita E.8.1 Mapování potřeb pedagogů a dalších spolupracujících subjektů

V rámci klíčové aktivity budou ve spolupráci s pracovníky krajského pracoviště NPI průběžně aktualizovány databanky metodických zdrojů <https://cizinci.npi.cz> a www.inkluzivniskola.cz a zveřejňované informace bude krajský úřad distribuovat do škol a školských zařízení. Ve spolupráci s dalšími aktéry ve vzdělávání v území, kteří se pravidelně setkávají, budou mapovány potřeby pedagogů a na základě potřeb bude uzpůsobována vzdělávací nabídka a kurzy v oblasti efektivního začleňování dětí s OMJ.

Klíčová aktivita E.8.2 Zajišťování bezplatné jazykové přípravy pro žáky cizince

V tzv. určených základních školách je dle školské legislativy realizována bezplatná jazyková příprava pro žáky cizince převážně v prezenční formě. Na středních školách je bezplatná jazyková příprava vázána na opatření související s příchodem žáků z Ukrajiny (LEX Ukrajina) a má prozatím omezenou platnost do konce školního roku 2023/2024. Zatímco na základních školách se upřednostňuje prezenční forma jazykových kurzů, na středních školách jsou žádanější online setkání. Počet žáků na středních školách obvykle nedosahuje počtu pěti žáků pro naplnění jazykové skupiny a dojíždka do jiné střední školy je časově a mnohdy i organizačně náročná. Online kurzy tak zvyšují dostupnost většímu počtu žáků a zároveň se jeví jako vhodnější v situaci, kdy zájem o jazykovou přípravu na středních školách není tak vysoký. Ve snaze zpřístupnit jazykovou přípravu také žákům OMJ, jejichž kmenová škola není tzv. určenou, bude rozšířen rozsah výuky v distanční formě také na základních školách.

Opatření E.9 Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

Na území Plzeňského kraje je již od roku 2008 aktivní Centrum na podporu integrace cizinců pro Plzeňský kraj, které pravidelně pořádá setkávání širokého spektra klíčových partnerů v oblasti začleňování cizinců v regionu. Hlavním tématem těchto platform je sdílení aktuální situace v území

s cílem plnohodnotné integrace cizinců a jejich rodinných příslušníků do společnosti a na trh práce, zlepšení jejich postavení v pracovněprávních vztazích a zvýšení jejich možností pro uplatnění na trhu práce včetně stabilizace rodinného zázemí. Mimo tato setkávání s širokým okruhem odborníků probíhají platformy zaměřené zejména na oblast vzdělávání.

Klíčová aktivita E.9.1 Pořádání kulatých stolů a propojování aktivit souvisejících s problematikou vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem

V rámci pravidelných setkávání a platform bude každý rok uspořádán alespoň jeden kulatý stůl zaměřený na oblast vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem. Ve spolupráci se širokou skupinou odborníků budou diskutovány potřeby škol a možnosti osvěty rodičů dětí ve spolupráci s neziskovými organizacemi. Aktuální informace budou průběžně aktualizovány a propagovány na portálu <https://cizinci.npi.cz>.

Přehled opatření

Opatření	Klíčová aktivita	Kritérium	Termín zahájení	Termín ukončení	Zdroje financování	Spolugesce
E.8 Podpora škol v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.8.1 Mapování potřeb pedagogů a dalších spolupracujících subjektů	V každé škole bude alespoň jeden pedagogický pracovník věnující se začleňování dětí s OMJ Zvýší se počet pedagogů PK, kteří absolvovali DVPP	2024	2028	Rozpočet PK	PK, školy, NPI ČR, ČŠI, KCV
	E.8.2 Zajišťování bezplatné jazykové přípravy pro žáky cizince	Bude zajištěn dostatečný počet určených základních škol realizujících bezplatnou jazykovou přípravu (prezenční a online forma) Na středních školách budou nabízeny kurzy bezplatné jazykové přípravy v prezenční i online formě	2024	2028	Státní rozpočet	PK, ZŠ, SŠ
E.9 Spolupráce klíčových partnerů v oblasti vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	E.9.1 Pořádání kulatých stolů a propojování aktivit souvisejících s problematikou vzdělávání dětí/žáků s odlišným mateřským jazykem	Alespoň 1x ročně bude uspořádán kulatý stůl na téma vzdělávání dětí a žáků OMJ	2024	2028	Státní rozpočet	NPI ČR, PK, KCV, školy